

УДК 377[004+908]

РОДИНА РОМАНОВИХ І ЛІВАДІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ¹

М.І. Пальчук

(Сімферопольське вище професійне училище ресторанного
сервісу та туризму, м. Сімферополь, Україна)

В докладі обосновується інноваційна діяльність, направлена на розвиток науково-освітнього потенціалу навчального закладу.

Ключевые слова: *інноваційна діяльність, проект, культурні традиції, туризм, соціальне партнерство, історичне спадщина*

У доповіді обґрунтовується інноваційна діяльність, що направлена на розвиток науково-освітнього потенціалу навчального закладу.

Ключові слова: *інноваційна діяльність, проект, культурні традиції, туризм, соціальне партнерство, історична спадщина*

*„Я бы хотел никогда не выезжать отсюда...”
(із листа Миколи II – про Лівадію)*

У сучасному світі процес відродження культурно-історичних традицій можна розглядати як фактор інтеграційних процесів освіти, науки, культури та суспільства в цілому, адже світове співтовариство визнало – суспільство, що інвестує ресурси у збереження та розвиток духовної спадщини, безумовно виграє, створюючи позитивні передумови свого майбутнього.

Стратегічні цілі відродження культурних традицій можуть бути реалізовані тільки у процесі взаємодії та соціального діалогу галузі освіти з представниками регіональних соціальних інститутів: Верховної Ради, Ради міністрів, міністерствами і відомствами Автономної Республіки Крим, широкими колами громадськості. А сам процес інтеграції повинен переслідувати головну мету – створення необхідних умов для підготовки компетентного, висококваліфікованого спеціаліста, конкурентоспроможного на ринку праці.

Обов'язок кожного громадянина своєї вітчизни сприяти процвітанню рідного краю, його духовному розвитку, створенню суспільства з високим рівнем культури, інтелектуального за своєю суттю. Рішення цієї проблеми інженерно-педагогічний колектив Сімферопольського вищого професійного училища ресторанного сервісу та туризму (СВПУРСіТ) [<http://svpurst.crimea.ua>] бачить у необхідності підвищення культурного рівня майбутніх спеціалістів сфери туризму, що безпосередньо пов'язано зі специфікою їх професійної діяльності.

Для забезпечення реалізації інноваційної діяльності на базі СВПУРСіТ було створено інформаційно-консультаційний бібліотечний центр (ІКБЦ) [lib-svpurst@ya.ru], робота якого спрямована на:

- інформаційне забезпечення наукової та науково-методичної діяльності інженерно-педагогічного колективу, навчально-виробничого процесу на основі інноваційних технологій;

¹ Доклад на русском и английском языках представлен по адресу:
http://conf.cpic.ru/eva2007/rus/reports/report_1174.html

- виконання функцій центру вербального спілкування, дистанційної освіти та підвищення компетентності педагогів професійної школи;
- розвиток творчої особистості майбутніх спеціалістів сфери ресторанного сервісу та туризму, залучення до духовного досвіду та гуманістичних традицій світової та вітчизняної культури;
- формування інформаційної компетентності педагогів та молоді, що навчається, навчання культурі користування інформаційними ресурсами електронної бібліотеки;
- впровадження інноваційних технологій у діяльність бібліотеки, як умова підвищення якості та оперативності інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів, розширення спектру бібліотечно-інформаційних послуг;
- підвищення темпів поповнення та розширення видового складу бібліотечного фонду за рахунок інформаційних ресурсів електронної бібліотеки, вирішення проблеми оптимізації організації фонду;
- об'єднання ресурсів на паперових носіях з їх електронними копіями у єдиний фонд ІКБЦ;
- підвищення професійної компетентності співробітників бібліотеки у сфері використання новітніх інформаційних технологій;
- розширення інформаційно-соціального партнерства: з Українським Фондовим Домом (розробниками автоматизованої бібліотечно-інформаційної програми „УФД/БІБЛІОТЕКА” [www.ush.kiev.ua/ukr/library.html]), Державною науково-педагогічною бібліотекою ім. В.О. Сухомлинського [<http://www.library.edu-ua.net>], Російським культурним центром Фонду „Москва-Крим” [<http://www.ruscultura.info>], Центром інформаційних технологій Міжвузівського центру „Крим”, Науковим видавництвом „Індустрія Інтелекту” тощо;
- розширення on-line і off –line доступу до повнотекстових електронних ресурсів Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [<http://www.nbuv.gov.ua>] та Російської Державної бібліотеки (електронна база даних дисертацій) [<http://diss.rsl.ru>];
- комплексно-методичне забезпечення науково-практичної діяльності педагогів під час участі у симпозиумах, науково-практичних конференціях, міжнародних виставках у рамках Міжнародної академічної програми підготовки педагогів Intel „Teach to the Future” („Навчання для майбутнього”);
- навчання користувачів ІКБЦ навичкам інформаційного пошуку в електронній бібліотеці, створеній на основі спеціалізованої програмної системи „УФД/БІБЛІОТЕКА”;
- розширення зв'язків із громадськістю (PR), розвиток маркетингової діяльності з просування інформаційних технологій;
- створення мультимедійних колекцій „Кулінарні рецепти народів Криму”, „Готельний та туристичний бізнес”, „Кулінарні шедеври, створені майстрами СВПУРСіТ” для якісного обслуговування читачів за тематичними запитами;
- сканування та формування найбільш затребуваної частини фонду підручників в електронному вигляді, організація та обслуговування користувачів в on-line і off –line доступах;
- розробка власної бази даних і онлайн-ових реєстрів ІКБЦ на основі можливостей нових інформаційно-комунікаційних технологій;
- акумуляція фонду навчально-методичних документів та їх електронних копій у єдиний фонд, організація віддаленого доступу до сукупності фондів бібліотеки у підрозділі училищ, поповнення інформаційної бази ресурсами Інтернет, базами даних інших спеціалізованих закладів системи професійної освіти [14, с.6-8];
- створення електронного ресурсу – інформаційної бази науково-дослідницького проекту інженерно-педагогічного колективу СВПУРСіТ „Царська кухня Лівадійського палацу”.

Підготовка спеціалістів за спеціальністю „Організація обслуговування у готелях та туристичних комплексах” відбувається на підставі вивчення культурно-історичної спадщини Криму, однієї з найвеличніших сторінок якої є перебування царської родини Романових у Лівадії.

Науково-дослідницька робота викладачів та студентів за даною тематикою присвячена періодам Найвищих приїздів царської родини у свій південнобережний маєток і відображена в електронній базі даних (БД) „Родина Романових у Лівадії”, що займає пріоритетне місце у фонді електронної бібліотеки інформаційно-консультаційного бібліотечного центру СВПУРСіТ.

Для трьох російських самодержців – Олександра II, Олександра III, Миколи II та членів їх родин Лівадія – дивовижний царський маєток на південному березі Криму біля Ялти – була не тільки улюбленим місцем відпочинку. Вона викликала в них почуття особливої ніжної прив'язаності. Виняткова за красою та оригінальністю природа, цілюще повітря гірських лісів узбережжя поєдналися тут із можливістю вести простий, розкутий спосіб життя, не пов'язаний із жорстким етикетом столичного офіціозу [7, с. 17].

„У Криму було життя, а в Петербурзі служба”, - так пояснила любов своєї родини до Лівадії старша дочка Миколи II.

Лівадія сьогодні, у першу чергу – музей, що зберігає історію родини Романових, зокрема останнього імператора, 23-річне царювання якого почалось із проголошення у Хрестовоздвиженській церкві Лівадії у жовтні 1894 року [6, с. 108]. Лівадія – це і перший селянський санаторій, і скарбниця музейних цінностей. Стіни Лівадійського палацу пам'ятають історичні факти великої політики, історії, що продовжується і сьогодні.

Слід зазначити, що СВПУРСіТ має значний досвід в галузі зміцнення культурно-інформаційної співпраці з науковими, культурними, громадськими та іншими соціальними інститутами Криму, України, Росії: Державний архів в АРК, Асоціація заповідників і музеїв Криму, наукова бібліотека Кримського республіканського краєзнавчого музею „Тавріка”, Державний архів Російської Федерації, Російський культурний центр Фонду „Москва-Крим” та ін., завдяки чому на сьогоднішній день проведена величезна робота по вивченню культурно-історичної спадщини Автономної Республіки Крим:

- вивчені підшивки „Таврических ведомостей” та „Русской Ривьеры” початку ХХ століття (1910-1911 рр.), „Литографскія Коронаціонныя работы 1896 г.”, що зберігаються у фонді наукової бібліотеки „Тавріка”;
- ведеться робота із документами фонду Романових Державного архіву в АРК;
- налагоджені тісні контакти із бібліотекою Лівадійського палацу, яка має видання про царську родину, що сприяє відтворенню правдивих історичних фактів повсякденного біту царської родини;
- вивчаються матеріали документального фонду бібліотеки Російського культурного центру.

Можна сказати, що розширення сфери інформаційних послуг бібліотечного центру сприяє відтворенню та візуалізації регіональних об'єктів культури і науки для поглиблення знань майбутніх спеціалістів індустрії гостинності.

Особливе значення, на наш погляд, представляє міжнародне співробітництво СВПУРСіТ як національного представника України в Європейській асоціації професійних шкіл готельного та туристичного профілю (АЕНТ) [<http://www.aeht.eu>], у рамках якого ведеться робота по обміну інформацією з іншими країнами-членами АЕНТ [9]. Наслідком підвищення доступності та візуалізації європейських інформаційних ресурсів є забезпечення широкого доступу користувачів ІКБЦ до європейських сховищ інформації з науки, історії та культури.

Серед очікуваних результатів науково-дослідницької роботи – створення історико-краєзнавчої бази даних „Родина Романових і Лівадія”, яка дозволить вирішити цілий спектр задач, у тому числі:

- формування і просування не тільки на регіональному але й міждержавному соціопросторі позитивного іміджу навчального закладу;
- використання створеної БД у науково-методичній діяльності та навчально-виховному процесі;
- розширення сфери соціально-інформаційного партнерства в області культурно-історичної спадщини Автономної Республіки Крим.

Науково-пошукова робота педагогів направлена на відтворення рецептів та технологій приготування страв, вказаних у меню царських обідів і вечерь, отриманих із Державного архіву в АРК Крим, а також відродження старовинних рецептів, звичаїв, обрядів і традицій народів Криму.

Інженери-технологи СВПУРСіТ не просто відтворили слова і назви страв у меню, а, в першу чергу, склали технологічні карти, розрахували калорійність страв, фактично відновили загублені рецепти, за якими можна приготувати вишукану їжу, не стільки за її вартістю, скільки за смаковими якостями. Однак, слід підкреслити – технологічні карти та технології кулінарних страв і кондитерських виробів складено з урахуванням сучасних вимог до технології приготування їжі.

Приоритетною частиною даного проекту стало видання навчально-методичного посібника „Царська кухня Лівадійського палацу”, створення його CD-ROM – версії, організація віртуальних презентацій, виставок, та кулінарних конкурсів. Зацікавленими учасниками створення навчально-методичного посібника виступили Міністерство освіти і науки АРК, Кримський республіканський інститут післядипломної педагогічної освіти, професійно-технічні навчальні заклади кулінарного профілю АРК і України, а також регіональні підприємства громадського харчування – соціальні партнери СВПУРСіТ.

Навчально-методичний компакт-диск планується видати як результат накопичення інформаційно-методичного матеріалу, колекції ілюстрацій, бази даних практичних занять. Даний компакт-диск буде представляти собою єдиний навчально-методичний комплекс для викладання за розділом „Обслуговування іноземних туристів” курсу „Організація обслуговування у готелях та туристичних комплексах”.

Використання матеріалів даної БД, в першу чергу, викладачами туристсько-екскурсійної діяльності особливо важливо і актуально у зв'язку з активізацією роботи навчального закладу з розвитку та поглибленню знань студентів – громадян Криму по історії рідного краю, пізнання його духовних та культурних цінностей, а також за численними запитами соціальних партнерів СВПУРСіТ (туристичні агентства, ресторани, що практикують національну кухню).

Згідно із цим почата робота по комплектуванню краєзнавчого фонду ІКБЦ печатними документами, фотоілюстраціями, відео та електронними виданнями: це і CD-диск із визначними пам'ятками Лівадійського палацу, повнотекстове електронне видання 1895 року Кондаракі «Путеводитель по Крыму», книги Н. Калініна та М. Земляниченко «Романовы и Крым», О. Захарової «Власть церемониалов и церемониалы власти в Российской империи XVIII – начала XX века» та ін. Нові інформаційні технології дозволяють ІКБЦ формувати власні електронні краєзнавчі ресурси.

Електронна база даних володітиме гнучкою системою пошуку по цілому спектру заданих параметрів, виходячи з чого буде відбуватися нарощування БД – створення електронних копій, фотографій із видами страв, мультимедійних колекцій „Кулінарні шедеври майстрів СВПУРСіТ”, „Улюблені страви царської родини” тощо. У склад повнотекстової БД „Родина Романових і Лівадія” увійдуть архівні довідки про перебування царської родини у Лівадійському палаці; фотографії Миколи II та царської сім'ї у лівадійський період.

Дана БД не тільки сприятиме оперативності й мобільності бібліотечно-бібліографічному обслуговуванню користувачів ІКБЦ, але й надасть їм якісно новий і цінний на регіональному інформаційному ринку продукт.

Питання вирішення методологічних проблем вивчення історії та культури рідного краю піднімались СВПУРСіТ на Всеукраїнських семінарах бібліотечарів і директорів професійно-технічних навчальних закладів України, що проходили на базі ІКБЦ у вересні і жовтні 2007 року.

Первинні результати дослідження інженерно-педагогічного колективу СВПУРСіТ розглядались також у публікаціях на сторінках наукових і періодичних видань [1,2,3,4,5,11,12,13,14,15,16].

Все вищесказане ще раз підтверджує той факт, що перед навчальним закладом сьогодні стоїть пріоритетне завдання – інтеграція науково-дослідницької роботи з навчально-виховним процесом.

Поєднання інформаційних ресурсів різних регіональних організацій і закладів сфери туризму у перспективі дозволить:

- сформувати єдину регіональну електронну інформаційну базу даних „Романови і Крим”;
- розробити сумісні трансрегіональні проекти з проблем сфери індустрії туризму;
- забезпечити збереження і розвиток інформаційного та культурного простору регіону.

Всебічне сприяння збереженню національної культурно-історичної спадщини, оптимальне об'єднання інноваційних і традиційних технологій, різноманіття форм і методів педагогічної роботи, організація творчої взаємодії науки і практики, культури та освіти – діяльність СВПУРСіТ та інших

професійно-технічних навчальних закладів АРК за цими напрямками безумовно буде сприяти зміцненню їх у якості закладів навчання, від розвитку яких залежить прогрес не тільки кримського регіону, а й країни в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Волкова А.Ю. Досвід створення віртуально-інформаційних бібліотечних центрів // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції Informatio „Інформаційні ресурси: створення, використання, доступ (2-5 жовтня 2007 р., м. Алушта, АРК).– [Електронний ресурс на CD].
2. Волкова А.Ю. Інноваційні педагогічні технології в професійній освіті з використанням інформаційно-комунікативних засобів // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (20-22 вересня 2007 р., м. Ялта): Зб. статей. Ч.1.– Ялта: РВВ КГУ, 2007.– С.27–30.
3. Волкова А.Ю. Царська кухня Лівадійського палацу // Освіта України. Спецвипуск. – 2007. – № 63 (22 серпня). – С.11.
4. Гусарова М. От супа „А-ля Тортю” до „персиков по-кардинальски”: Кримчане продемонстрували шедеври царской кухни // Крымское время. – 2007. – № 38 (5 апреля). – С.19.
5. Експериментальні педагогічні майданчики Інституту педагогічної освіти дорослих Академії педагогічних наук України: Автономна Республіка Крим. Вище професійне училище ресторанного сервісу і туризму / М.І. Пальчук // Експериментальні педагогічні майданчики як складова інноваційної діяльності професійно-технічної освіти.– К.: МОН України, 2007.– С.73–74.
6. Калинин Н.Н. Романовы и Крым: «У всех нас осталась тоска по Крыму...»/ Н.Н. Калинин, М.А. Земляниченко.- Симферополь: Бизнес-Информ, 2002.– 320 с.: ил.
7. Калинин Н.Н. М.А. Судьба Большого Ливадийского дворца / Н.Н. Калинин, М.А. Земляниченко // Московский журнал: история государства Российского.–1998.– № 7.– С.17–19.
8. Ливадийский дворец-музей: Сборник научных статей (1994 – 1999). – Севастополь: Мир, 1999 . – 264 с.
9. Міжнародна діяльність Сімферопольського вищого професійного училища ресторанного сервісу та туризму: Міжнародний діалог професійно-технічних навчальних закладів України (регіональний досвід) / А.Ю. Волкова // Міжнародна діяльність професійно-технічних навчальних закладів України / За заг. ред. Б.М. Жебровського.– К.: МОН України, 2007.–С.37–38.
10. Мосолов А.А. При дворе последнего императора: записки начальника канцелярии министра двора. – Санкт-Петербург: Наука, 1992 . – 262 с.
11. Обуховская Л. Хороши блюда царской кухни: Такого еще не было // Крымская правда. – 2007. – № 69 (18 апреля). – С.4.
12. Пальчук М.И. Инновационные технологии обучения в профессиональном образовании сферы туризма // Инновационные технологии в образовании: Материалы III международной научно-практической конференции: приложение к научно-практическому дискуссионно-аналитическому сборнику «Вопросы развития Крыма».– Симферополь, 2006.– С.119–122.
13. Пальчук М. І. Інтеграція педагогічних та інформаційних технологій як передумова розвитку освіти в інформаційному суспільстві // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції Informatio „Інформаційні ресурси: створення, використання, доступ (2-5 жовтня 2007 р., м. Алушта, АРК). – [Електронний ресурс на CD].
14. Пальчук М.І. Інформаційно-консультаційний бібліотечний центр в училищі: Сімферопольське вище професійне училище ресторанного сервісу і туризму: Естафета інноваційних проєктів // Професійно-технічна освіта. Спецвипуск.– 2007.– № 3.– С.6–8.
15. Пальчук М.И. Информация о внедрении информационных технологий в деятельность библиотеки Симферопольского высшего профессионального училища ресторанного сервиса и туризма // Використання інноваційних технологій навчання у професійно-технічних навчальних закладах торговельно-кулінарного профілю: Тези доповідей учасників Всеукраїнського семінару (23-26 жовтня 2006 р., м. Донецьк). – Донецьк, 2006.– С.40–44.
16. Пальчук М.І. Майбутнє – за віртуальними бібліотеками // Освіта України. – 2007. – №72 (27 вересня).– С.3.
17. Пальчук М.И. Психолого-педагогические аспекты профессионального образования в сфере туризма // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу „Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди”: Науково-теоретичний збірник. Спец. випуск: Педагогіка.– Тернопіль: Видавництво Астон, 2006. – С. 406–415.
18. Сборник материалов третьего Международного конгресса-фестиваля Всемирной культуры и третьей Международной научно-практической конференции «Туризм на пороге III тысячелетия: история, культура, экология, образование» (18-21 сентября 2002 г.) / ред. Л.А. Васильевых. – М. – Ялта: Издательский центр Ялтинского института менеджмента, 2002. – 319 с.